
EBA/WRG/2013/01

12 grudnia 2013 r.

Ostrzeżenie dla konsumentów o walutach wirtualnych

Streszczenie

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) wydaje niniejsze ostrzeżenie, aby zwrócić uwagę na możliwe zagrożenia związane z kupowaniem i posiadaniem walut wirtualnych, takich jak Bitcoin, oraz obrotem takimi walutami. Waluty wirtualne budzą duże zainteresowanie mediów i zyskują coraz większą popularność.

Należy jednak wiedzieć, że z walutą wirtualną wiążą się pewne zagrożenia, włącznie z utratą pieniędzy. Nie istnieją prawne środki ochrony, które pokryją straty użytkownika w przypadku, gdy platforma, na której wymieniane lub przechowywane są jego waluty wirtualne, ulegnie awarii lub zakończy działalność.

EUNB analizuje obecnie wszystkie istotne zagadnienia związane z walutami wirtualnymi w celu określenia, czy takie waluty mogą i powinny być regulowane i nadzorowane, a w międzyczasie należy zapoznać się z zagrożeniami związanymi z walutami wirtualnymi.

Czym są waluty wirtualne?

Waluta wirtualna to jedna z form nieregulowanego pieniądza elektronicznego, która nie jest wydawana ani gwarantowana przez bank centralny i może służyć jako metoda płatności. Waluty wirtualne przybierają wiele form, ewoluując od walut używanych w środowiskach gier internetowych i sieci społecznościowych do środków płatności akceptowanych poza siecią, czyli w realnym świecie. Coraz częściej walutami wirtualnymi można płacić za towary i usługi w handlu detalicznym, w restauracjach czy w sektorze rozrywki. Takie transakcje często nie są obciążone opłatami ani prowizjami i nie uczestniczy w nich żaden bank.

Ostatnio waluta wirtualna znana jako „Bitcoin” zapoczątkowała nową erę zdecentralizowanych walut wirtualnych wykorzystujących sieci peer-to-peer, zwanych również kryptowalutami. W ślad za rosnącą popularnością waluty Bitcoin ruszyły też inne waluty wirtualne.

Jak to działa?

Na przykładzie Bitcoina: waluty wirtualne można nabywać za waluty konwencjonalne z wykorzystaniem platformy wymiany. Bitmonety są następnie przesyłane na konto osobiste zwane

„portfelem elektronicznym”. Przy użyciu tego portfela klienci mogą wysyłać bitmonety w trybie online do dowolnych odbiorców lub zamienić je z powrotem na konwencjonalny pieniądź fiducyjny (np. euro, funty czy dolary).

Nowe bitmonety są generowane w trybie online przy użyciu skomplikowanych programów zwanych „kopalniami”. Oprogramowanie to umożliwia konsumentom „wydobywanie” niewielkich ilości waluty poprzez rozwiązywanie celowo złożonych algorytmów. Możliwy wzrost podaży pieniądza jest jednak ograniczony, tak że w miarę upływu czasu generowane są tylko małe ilości.

O jakich zagrożeniach trzeba wiedzieć?

EUNB zidentyfikowała pewne cechy i czynniki ryzyka, o których należy wiedzieć, jeżeli kupuje się i posiada waluty wirtualne lub obraca się takim pieniądzem.

Można stracić pieniądze na platformie wymiany

Aby nabyć waluty wirtualne, można je kupić bezpośrednio od osoby, która je posiada, lub skorzystać z platformy wymiany. Te platformy z reguły nie są regulowane. W wielu przypadkach platformy wymiany zaprzestały swojej działalności lub uległy awarii – na przykład wskutek ataku hakerskiego ze strony osób trzecich. EUNB zna przypadki klientów, którzy na zawsze utracili duże kwoty przechowywane na takich platformach.

Należy mieć świadomość, że platformy wymiany nie są bankami, które przechowują walutę wirtualną na zasadzie depozytu. Jeżeli platforma wymiany utraci pieniądze lub ulegnie awarii, to nie ma szczególnych środków prawnych, na przykład w postaci systemu gwarantowania depozytów, które pokryją straty klientów z tytułu środków przechowywanych na platformie wymiany, nawet jeżeli dana platforma została zarejestrowana w urzędzie krajowym.

Pieniądze z portfela elektronicznego mogą zostać skradzione

Zakupiona waluta wirtualna przechowywana jest w „portfelu elektronicznym” na komputerze, laptopie czy w smartfonie użytkownika. Portfele elektroniczne mają klucz publiczny oraz klucz prywatny lub hasło umożliwiające dostęp do portfela. Portfele elektroniczne mogą jednak stać się obiektem ataków hakerów. Dlatego tak jak ze zwykłym portfelem, pieniądze z portfela elektronicznego można ukraść. Odnotowano przypadki kradzieży waluty wirtualnej w kwotach przewyższających milion dolarów, przy niewielkich szansach na odzyskanie pieniędzy.

Ponadto w przypadku zgubienia klucza lub hasła do portfela elektronicznego można na zawsze utracić dostęp do swoich pieniędzy. Nie ma żadnych agencji centralnych, które rejestrują hasła lub wydają hasła zamienne.

Klienci nie podlegają ochronie w przypadku płatności za pomocą waluty wirtualnej

Wykorzystując walutę wirtualną do płatności za towary i usługi, klienci nie są chronieni na mocy unijnych praw do refundacji, tak jak w przypadku, na przykład, przelewów z banku tradycyjnego

lub innego rachunku płatniczego. Dlatego nieupoważnionych lub nieprawidłowych obciążeń portfela elektronicznego z reguły nie można cofnąć. Poza tym akceptowanie waluty wirtualnej przez sprzedawców nie jest zagwarantowane na stałe i opiera się na ich własnym uznaniu bądź na porozumieniach umownych, które mogą wygasnąć w dowolnym czasie i bez wypowiedzenia.

Wartość waluty wirtualnej może szybko ulec zmianie, a nawet spaść do zera

Cena bitmonet i innych walut wirtualnych odnotowała gwałtowny wzrost. Dlatego wiele osób zdecydowało się w nie inwestować. Trzeba jednak wiedzieć, że wartość walut wirtualnych jest bardzo zmienna i może tak samo łatwo spaść, jak i pójść w górę. Jeżeli popularność danej waluty wirtualnej spadnie, na przykład na rzecz innej takiej waluty, to bardzo możliwe jest, że jej wartość gwałtownie i trwale obniży się.

Zmienność cen walut ma wpływ na klientów, którzy kupują waluty wirtualne jako środki płatności: w przeciwieństwie do pieniędzy wpłaconych do tradycyjnego banku lub na rachunek płatniczy prowadzony w walucie fiducjarnej nie można mieć pewności, że wartość środków w walucie wirtualnej pozostanie w dużej mierze stabilna.

Transakcje w walutach wirtualnych mogą być wykorzystywane do działań przestępczych, w tym do prania pieniędzy

Transakcje w walutach wirtualnych są publiczne, ale posiadacze i odbiorcy takich transakcji już nie. Transakcje te są w dużej mierze niemożliwe do namierzenia i zapewniają użytkownikom walut wirtualnych duży stopień anonimowości. Dlatego możliwe jest, że sieć waluty wirtualnej będzie wykorzystywana do transakcji związanych z działalnością przestępczą, w tym do prania pieniędzy. Takie nadużycia mogą mieć wpływ na innych użytkowników, ponieważ organy ścigania mogą postanowić o zamknięciu danej platformy wymiany i tym samym uniemożliwić dostęp i korzystanie ze środków przechowywanych na takiej platformie.

Użytkownicy mogą podlegać zobowiązaniom podatkowym

Należy pamiętać, że posiadanie waluty wirtualnej może rodzić zobowiązania podatkowe, na przykład w zakresie podatku VAT lub podatku od zysków kapitałowych. Jeżeli posługujemy się walutami wirtualnymi, musimy sprawdzić, jakie obowiązki podatkowe wiążą się z tym w danym kraju.

Jak można się zabezpieczyć?

Zalecamy, aby w przypadku kupowania walut wirtualnych mieć pełną świadomość i zrozumienie ich specyficznych właściwości. Nie należy angażować takich kwot „prawdziwych” pieniędzy, których strata byłaby poważnym problemem.

W przypadku portfela elektronicznego należy również zachowywać podobną ostrożność, jak w przypadku zwykłego portfela czy torebki. Nie należy przechowywać w nim dużych kwot przez dłuższe okresy czasu i trzeba zapewnić bezpieczeństwo i ochronę portfela. Należy także zapoznać

się z informacjami na temat właściciela, modelu biznesowego, przejrzystości platformy wymiany, z której zamierza się korzystać, a także opiniami na jej temat.